

รายการ ร้อยเรื่อง...เมืองไทย

สถานีวิทยุกระจายเสียงรัฐสภา และสำนักวิชาการ

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ถนนอุทองใน เขตดุสิต กรุงเทพฯ 10300 โทร. 0 2244 1326-7

เรื่อง วันโอโซนโลก
ผู้เรียบเรียง นางสาวเบญจลักษณ์ สุทธิวิไล บรรณารักษ์ชำนาญการพิเศษ
กลุ่มงานห้องสมุด สำนักวิชาการ
ออกอากาศ กันยายน 2561

“วันโอโซนโลก” ตรงกับวันที่ 16 กันยายนของทุกปี องค์การสหประชาชาติประกาศวันโอโซนโลกขึ้นเพื่อระลึกถึงความร่วมมือของนานาประเทศในการป้องกันชั้นบรรยากาศโอโซน โดยการร่วมกันจัดทำอนุสัญญาเวียนนาว่าด้วยการพิทักษ์ชั้นโอโซน ซึ่งภายใต้สนธิสัญญานี้ได้จัดทำข้อกำหนดที่ว่าด้วยการเลิกใช้สารทำลายชั้นโอโซนที่เรียกว่า “พิธีสารมอนทรีออล” และให้สัตยาบันร่วมกันเมื่อวันที่ 16 กันยายน 2530 ณ นครมอนทรีออล ประเทศแคนาดา วัตถุประสงค์ของการตั้งวันโอโซนโลกขึ้นก็เพื่อกระตุ้นให้นานาประเทศปฏิบัติตามอนุสัญญาว่าด้วยการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศโลก ช่วยกันลดและเลิกใช้สารซีเอฟซี (CFC) และสารฮาโลนซึ่งเป็นสารทำลายชั้นบรรยากาศโอโซน และขอความร่วมมือให้ประเทศภาคีสมาชิกจัดกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการปกป้องชั้นบรรยากาศโอโซน

“โอโซน” เกิดจากธรรมชาติ เป็นก๊าซสีน้ำเงินอยู่ในชั้นบรรยากาศของโลก ซึ่งในชั้นบรรยากาศสตราโตสเฟียร์จะมีก๊าซโอโซนอยู่หนาแน่นที่สุดจึงเรียกว่า “ชั้นบรรยากาศโอโซน” โอโซนในชั้นนี้ทำหน้าที่ดูดซับรังสีต่าง ๆ โดยเฉพาะรังสีอัลตราไวโอเล็ตที่ส่องมายังโลก ให้มีปริมาณที่เหมาะสม ทำให้ช่วยลดความร้อนสะสมในบรรยากาศที่เกิดจากรังสีอัลตราไวโอเล็ต ลดความเสี่ยงต่อการเป็นโรคมะเร็งผิวหนัง โรคตาต้อกระจก และป้องกันมิให้ระบบนิเวศวิทยาถูกทำลาย และโอโซนยังมีบทบาทสำคัญในการกำหนดหรือควบคุมอุณหภูมิของโลกและบรรยากาศ โดยสามารถดูดซับรังสีอินฟราเรดซึ่งสะท้อนจากผิวโลกและจากชั้นสตราโตสเฟียร์ได้ ปัจจุบันพบว่าการปล่อยสารเคมีต่าง ๆ ขึ้นสู่บรรยากาศมากขึ้น ซึ่งสารเหล่านี้มีการใช้ในอุตสาหกรรมหลายประเภท เช่น สารทำความเย็นในตู้เย็นและเครื่องปรับอากาศ การใช้ก๊าซสำหรับเป่าโฟมและเป็นฉนวนในโฟม หรือแม้แต่สารที่อยู่ในกระป๋องสเปรย์ ส่วนสารฮาโลนใช้เป็นสารดับเพลิงในอุปกรณ์ป้องกันและระงับอัคคีภัย มีผลในการทำลายโอโซน ทำให้รังสีอัลตราไวโอเล็ตส่องมาถึงโลกมากขึ้นจนอาจเป็นอันตรายต่อสิ่งมีชีวิตได้

ประเทศไทย โดยกรมโรงงานอุตสาหกรรม กระทรวงอุตสาหกรรม ได้ให้สัตยาบันเข้าร่วมเป็นภาคีสมาชิกของอนุสัญญาเวียนนาและพิธีสารมอนทรีออล เพื่อปฏิบัติตามข้อกำหนดในพิธีสารมอนทรีออล ในวันที่ 7 กรกฎาคม พ.ศ. 2532 และเริ่มปฏิบัติตามพันธกรณีในพิธีสารนี้ เมื่อวันที่ 5 ตุลาคม 2532 ด้วยเหตุผล

สำคัญคือ เพื่อแสดงความรับผิดชอบและความร่วมมือกับนานาประเทศในการพิทักษ์สิ่งแวดล้อมโลก จำกัดการใช้สารทำลายชั้นบรรยากาศโอโซนที่จำเป็นต้องใช้ในอุตสาหกรรม ป้องกันมิให้สินค้าส่งออกของไทยที่ยังคงบรรจุหรือผลิตด้วยสารทำลายชั้นบรรยากาศโอโซนถูกกีดกัน และเพื่อให้อุตสาหกรรมของไทยที่ต้องเลิกใช้สารทำลายชั้นบรรยากาศโอโซนในอนาคตอันใกล้ สามารถขอรับความช่วยเหลือทางเทคนิคและทางการเงินจากกองทุนพหุภาคีเพื่อการอนุรักษ์พิธิสารมอนทรีออล รวมทั้งการดำเนินการเลิกใช้สารซีเอฟซีให้เป็นไปได้อย่างรวดเร็ว ซึ่งจะช่วยให้ภาคอุตสาหกรรมสามารถขยายส่วนแบ่งตลาดการค้าได้ เนื่องจากปัจจุบันผู้บริโภคส่วนใหญ่ได้ตั้งข้อรังเกียจสินค้าที่มีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม

นอกจากข้อกำหนดในการลดและเลิกใช้สารซีเอฟซีและสารฮาลอนแล้ว ยังได้มีการแก้ไขเพิ่มเติมเพื่อเพิ่มมาตรการในการควบคุมสารทำลายโอโซนให้รัดกุมและได้ผลเร็วขึ้น อาทิ การควบคุมและลดการใช้คาร์บอนเตตระคลอไรด์ เมธิลคลอโรฟอร์ม เมทิลโบรไมด์ ไฮโดรโบรโมฟลูออโรคาร์บอนอีกด้วย

จากการปฏิบัติตามพันธกรณีพิธิสารมอนทรีออลทั้งภาครัฐและภาคอุตสาหกรรมแล้ว แต่สารซีเอฟซีซึ่งจำเป็นต่ออุตสาหกรรมบางชนิดยังมีการใช้กันอยู่ ก๊าซโอโซนจึงยังคงถูกทำลายอย่างต่อเนื่อง จนส่งผลกระทบต่อภาวะโลกร้อนอย่างที่เรากำลังเผชิญ เราในฐานะเป็นส่วนหนึ่งของประชาคมโลกสามารถช่วยลดการใช้สารซีเอฟซี ลงได้อีกทางหนึ่ง โดยการเลือกซื้อและใช้เครื่องปรับอากาศที่มีสัญลักษณ์นอน ซีเอฟซีส์ (Non CFCs) การตรวจเช็คระบบแอร์รถยนต์ในู่ที่ได้มาตรฐาน การล้างทำความสะอาดเครื่องปรับอากาศบ้านอย่างสม่ำเสมอ เปลี่ยนตู้เย็นที่ใช้มานานกว่า 10 ปี และไม่เปิดตู้เย็นบ่อยเพราะทำให้ระบบทำความเย็นทำงานหนัก การเลิกใช้อุปกรณ์ที่เป็นลักษณะกระป๋องสเปรย์ รวมทั้งวัสดุที่ทำจากโฟม ฯลฯ ทั้งนี้ การร่วมมือกันของทุกภาคส่วนอย่างจริงจังจะทำให้ปริมาณการผลิตและใช้สารทำลายโอโซนโดยรวมลดลงได้เป็นอย่างมาก และรวดเร็วยิ่งขึ้น

บรรณานุกรม

กลุ่มอนุรักษ์โอโซน กองบริหารจัดการวัตถุอันตราย กระทรวงอุตสาหกรรม. (2558). สารระนำรู้ : ข้อมูลทั่วไป.

สืบค้น 14 สิงหาคม 2561 จาก <http://www.ozonediw.org>.

ทีแอลซีไทยดอทคอม. (ม.ป.ป.). วันโอโซนโลก (16 กันยายน). สืบค้น 10 สิงหาคม 2561 จาก

<http://www.tlcthai.com/education/history-of-thailand/4509.html>

วันโอโซนโลก World Ozone Day. (ม.ป.ป.). สืบค้น 10 สิงหาคม 2561 จาก <https://dmc.tv/a12167>